

Sygn. akt II Ca 1504/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2022 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Alina Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2022 roku w Poznaniu

w postępowaniu uproszczonym

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P.

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 3 czerwca 2022 r.

sygn. akt I C 23/21

oddala apelację;

zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Alina Szymanowska

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w P. domagała się zasądzenia od pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 2.187,38 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa według norm przepisanych.

W wyroku z dnia 3 czerwca 2022 r. Sąd Rejonowy: w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.187,38 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty; w punkcie 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie 3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.117 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 900 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, który zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 3 czerwca 2022 r., **w części, tj. w zakresie punktów 1 i 3 wyroku, zarzucając:**

1. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i pominięcie dowodu z zeznań świadka W. K. oraz wniosku o zobowiązanie powoda do przedłożenia oryginału umowy cesji jako nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, oraz zmierzających jedynie do przedłużenia postępowania, **podczas** gdy dowody te zmierzały do wykazania faktów istotnych dla sprawy, tj. braku ekwiwalentności umowy cesji oraz zawarcia umowy na warunkach wyraźnie krzywdzących dla konsumentów i jako takie nie powinny być również uznane za prowadzące wyłącznie do przedłużenia postępowania,

- które to naruszenie miało wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia przez brak poddania należytej ocenie Sądu wykazywanej nieważności umowy cesji z uwzględnieniem w/w dowodów;

2. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 509 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że umowa cesji zawarta pomiędzy (...) sp. z o.o., sp.k., a kredytobiorcą, jest ważna, podczas gdy umowa cesji naruszała zasady współżycia społecznego a tym samym jest dotknięta sankcją nieważności bezwzględnej;

3. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 49 u.k.k., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że zawarta pomiędzy powodem a kredytobiorcą umowa cesji nie ma na celu obejścia ustawy, podczas gdy art. 49 u.k.k. ma na celu szczególną ochronę wyłącznie kredytobiorcy - konsumenta w relacji z przedsiębiorcą - bankiem, a nie ochronę profesjonalnego podmiotu nabywającego wierzytelności konsumentów poniżej ich wartości, a zatem umowa cesji miała na celu obejście przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, w związku z czym umowę tę należy uznać za nieważną;

4. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 49 ust. 1 u.k.k., poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu, obniżeniu ulegają wszystkie koszty kredytu, bez względu na to, czy dotyczą one okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, **podczas gdy** zgodnie z powyższym przepisem, w przypadku przedterminowej spłaty kredytu, obniżeniu ulegają tylko te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy;

5. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 49 ust. 1 u.k.k., poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że redukcja całkowitego kosztu kredytu ma charakter proporcjonalny, t.j. winna być dokonana proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas trwania umowy, **podczas gdy** zastosowanie takiej metody rozliczeń nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach,

Wobec powyższego, apelujący wniósł o:

1. zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w części, w której Sąd I instancji uwzględnił roszczenie powoda,
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych,
3. rozpoznanie w trybie art. 380 k.p.c. postanowienia Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 03.06.2022 r. w przedmiocie pominięcia wniosku dowodowego dotyczącego dowodu z zeznań świadka W. K. oraz wniosku o zobowiązanie powoda do przedłożenia umowy cesji i przeprowadzenia dowodu z tejże umowy; 4. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka - kredytobiorcy W. K. (wezwanie na adres wskazany w umowie cesji wierzytelności);
5. zobowiązanie powoda do złożenia nieanonimizowanej co do wysokości zapłaty umowy cesji oraz dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z tej umowy.

Apelujący wskazał, że powyższe dowody powołuj dla stwierdzenia faktu: sposobu informowania konsumenta o skutkach umowy cesji i potencjalnej wysokości zbywanej wierzytelności, wiedzy konsumenta na temat wysokości przysługującej mu wierzytelności, przebiegu rozmów przeprowadzonych na przedpolu zawarcia umowy cesji, wysokości zapłaty za zbycie wierzytelności.

Nadto, apelujący wskazał, że w sprawie występuje zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości i wniósł o przedstawienie Sądowi Najwyższemu następującego zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia: czy w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego udzielonego na podstawie umowy zawartej w okresie pomiędzy wejściem w życie ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1083), to jest dniem 18.12.2011 r., a wydaniem przez Trybunał Sprawiedliwości w dniu 11.09.2019 r. wyroku oraz o odroczenie rozpoznania sprawy do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy wyżej wskazanego zagadnienia prawnego.

Powód wniósł o oddalenie apelacji, pominięcie wniosków złożonych w apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego wraz z kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktycznie poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne, ustalony stan faktyczny nie był sporny pomiędzy stronami. Na aprobatę zasługują również rozważania prawne poczynione przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy nie dopatrył się przesłanek do przedstawienia Sądowi Najwyższemu w trybie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienia prawnego sformułowanego apelacji i w związku z tym oddalił zawarty w apelacji wniosek w tym zakresie oraz oddalił wniosek o odroczenie rozpoznania sprawy. Nie zachodzą podstawy do stwierdzenia, że w sprawie występuje zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości

Trzeba podkreślić, że niniejsza sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, a w myśl art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Odwołując się do zarzutów apelacji, w pierwszej kolejności należy rozważyć zarzuty dotyczące zawartej przez powoda umowy cesji wierzytelności, które prowadzą do kwestionowania legitymacji czynnej powoda. W ocenie Sądu Okręgowego nie budzi wątpliwości, że powód w drodze umowy przelewu wierzytelności z dnia 26 maja 2020 r. nabył dochodzoną pozewm wierzytelność. Apelujący kwestionuje ważność zawartej umowy cesji wskazując na naruszenie zasad współżycia społecznego oraz podnosząc, że umowa została zawarta w celu obejścia ustawy o kredycie konsumenckim w sytuacji gdy art. 49 u.k.k. ma na celu szczególną ochronę wyłącznie kredytobiorcy – konsumenta w relacji z przedsiębiorcą - bankiem a nie ochronę profesjonalnego podmiotu nabywającego wierzytelności konsumentów poniżej ich wartości. Apelujący ocenia ważność umowy cesji odwołując się do ekwiwalentności świadczeń stron i w związku z tym domaga się przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka W. K. i oryginału umowy cesji. W ocenie Sądu Okręgowego postanowienie dowodowego Sądu I instancji z dnia 3 czerwca 2022 r., w przedmiocie pominięcia wniosków dowodowych zawartych w sprzeciwie od nakazu zapłaty tj. dowodu z zeznań świadka W. K. i załącznika nr 1 do umowy cesji z dnia 26 maja 2020 r. wraz z zobowiązaniem powoda do przedłożenia w/w dokumentu jest prawidłowe. Przytoczona przez Sąd I instancji argumentacja zasługuje na pełną aprobatę. Sąd Okręgowy, na tej samej podstawie, pominął w oparciu o art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. wnioski o przeprowadzenie wskazanych wyżej dowodów sformułowane w apelacji.

Trzeba również podkreślić, że w ramach wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów mieści się również przyzwolenie na faktyczną nierówność stron, która może się wyrażać nieekwiwalentnością świadczeń. Ekwiwalentność świadczeń stron musi być analizowana przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej czynności prawnej. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności towarzyszące zawarciu umowy przelewu wierzytelności z dnia 26 maja 2020 r., nie pozwalają na stwierdzenie, że powód wykorzystał silniejszą pozycję w stosunku do swojego kontrahenta. Z umowy wynika, że strony uzgodniły cenę, fakt braku znajomości jej wysokości pozostaje bez znaczenia dla oceny ważności umowy cesji. Na skutek zawarcia umowy pierwotny wierzyciel – konsument uzyskał w świadczenie, którego nie spełnia dłużnik i to bez konieczności inicjowania procesu sądowego. Nie można również pomijać tego, że nabywca

wierzytelności musiał podjąć czynności w postępowaniu sądowym na swój koszt i ryzyko oraz poświęcić czas na zaangażowanie się w spór sądowy. Nie zachodzą zatem jakiegokolwiek podstawy do uznania przedmiotowej umowy przelewu za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. Chybiony jest również argument, że umowa ma na celu obejście ustawy, zarzut naruszenia prawa materialnego art. 58 § 1 k.c. jest bezzasadny.

Pozwany podniósł również zarzut naruszenia prawa materialnego art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, który zmierzał do podważenia zasadności powództwa. W ocenie apelującego prowizja i opłata przygotowawcza nie są związane z czasem trwania umowy kredytu i mają charakter jednorazowy, zatem nie podlegają proporcjonalnemu zwrotowi w oparciu o dyspozycję z art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23.04.2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66) dokonał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przywołanym już przez Sąd Rejonowy wyroku z 11 września 2019 r. w sprawie C - 383/18. Przepis art. 16 ust. 1 Dyrektywy stanowi, że konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt i w takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy. Trybunał w wyroku z 11 września 2019 r. stwierdził natomiast, że art. 16 ust. 1 Dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.

Zgodnie ze stanowiskiem TSUE, redukcja całkowitego kosztu kredytu obejmuje także koszty o charakterze jednorazowym, których wysokość nie ma żadnego związku z okresem kredytowania.

Sąd Rejonowy odwołał się do wyroku z 11 września 2019 r. nadto w zakresie wykładni art. 49 ust. 1 u.k.k. przyjął pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 12 grudnia 2019 r., III CZP 45/19. Sąd Najwyższy wskazał, że przewidziane w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (jedn. tekst: Dz.U. 2019 r., poz. 1083) uprawnienie konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego spłaty w całości przed terminem określonym w umowie obejmuje także prowizję za udzielenie kredytu. Art. 49 ust. 1 u.k.k. nie pozostawia wątpliwości, wbrew apelacji, że redukcja powinna mieć charakter proporcjonalny, odnosząc się do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy na skutek spłaty całości kredytu przed terminem.

Podsumowując należy stwierdzić, Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował art. 49 ust. 1 zarówno w zakresie ustalenia, że koszty w nim wymienione obejmują także prowizję, jak i mechanizmu jej obniżenia. Nie można się przy tym zgodzić się ze skarżącym, że poprzez zawarcie umowy cesji doszło do obejścia ustawy z uwagi na to, że szczególna ochrona – w świetle art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim – przysługuje wyłącznie kredytobiorcy – konsumentowi, a powód nie jest konsumentem jest podmiotem profesjonalnie nabywającym wierzytelności konsumentów

Wobec powyższego apelacja pozwanego podlegała oddaleniu jako bezzasadna na podstawie art. art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c., która w praktyce oznacza, że strona przegrywająca proces ponosi jego koszty i na żądanie obowiązana jest zwrócić stronie wygrywającej koszty niezbędne do celowej obrony jej praw, do których należą koszty ustanowienia, przez występujące po stronie wygrywającej podmioty, profesjonalnego pełnomocnika. W niniejszej sprawie wobec oddalenia apelacji, to pozwana jest stroną przegrywającą. Z uwagi na powyższe zasadne było zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego pozwanego na rzecz powódki. Wysokość kosztów należnych powodowi została ustalona na kwotę 450 zł na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 r.

Alina Szymanowska